

TRAGEDIJA
ŽIDOVSKOG NARODA
DONJE DUBRAVE

Čakovec, 2023.

Sadržaj

- 2 | Andrej Pal, predsjednik Židovske općine Čakovec
Umjesto predgovora
- 5 | Slaven Ujlaki i Janja Kovač
Tragedija židovskog naroda Donje Dubrave
- 30 | Očitovanje načelnika Općine Donja Dubrava na inicijativu
za polaganje Kamena spoticanja

TRAGEDIJA
ŽIDOVSKOG NARODA
DONJE DUBRAVE

Čakovec, 2023.

Umjesto predgovora

Osjećam se ispunjen velikom srećom i zadovoljstvom zbog postojanja ljudi koji s mnogo entuzijazma istražuju i prate povijest svoga kraja.

- 2 *Kao predsjednika Židovske općine Čakovec posebice me veseli i zahvalan sam, da je gospodin Slaven Ujlaki zajedno s gospođom Janjom Kovač pokazao interes za istraživanjem male židovske zajednice u Donjoj Dubravi.*

Židovi su u Donjoj Dubravi ostavili neizbrisiv trag te je još uvijek živo sjećanje na njih u cijelom međimurskom kraju.

Stambeni objekti kojima su se služili, još uvijek su tu, i nadam se da neće biti devastirani prilikom neizbježne restauracije, čime bi se izgubila njihova autentičnost.

Usprkos želji i nastojanju, ovom prilikom nismo uspjeli postaviti Kamen spoticanja, što svakako zaslužuju svi oni koji su u Donjoj Dubravi živjeli i ostavili iza sebe neizbrisiv trag, a čiji životi su okrutno ugašeni. Nadam se da ćemo imati prilike ispraviti tu nepravdu te na taj način, barem simbolično, vratiti Židove ubijene u nacističkim logorima, na njihova ognjišta.

Zasigurno je ostalo još mnogo toga za istražiti te se nadam da će istraživači mlađih generacija uspjati oploditi svoj entuzijizam i nastaviti ovaj neprocjenjivo vrijedan istraživački rad.

U svoje osobno ime, u ime Židovske općine Čakovec te u ime cjelokupne židovske zajednice zahvaljujem Slavenu i Janji na zapisu koji će otrgnuti zaboravu židovsku zajednicu Donje Dubrave.

Andrej Pal
predsjednik Židovske općine Čakovec

Slaven Ujlaki
Janja Kovač

Tragedija židovskog naroda
Donje Dubrave

U povijesti Donje Dubrave, mjesta smještenog na samom istoku Međimurja, među najstrašnije datume spadaju 5. studeni 1918. i 26. travnja 1944. godine. U ovom članku govorit ćemo o događajima od 26. travnja 1944. godine i njihovim posljedicama po židovsku zajednicu u Donjoj Dubravi.

Dragutin Šafar u knjizi „*Donja Dubrava između dva rata*” piše:

6 „Ljeti 1943. godine na Dravi u već mizernom skladištu s par kubika drvene građe kupovao sam neke štafne i letve, kad mi je skladištar Ivan Vučenik izdao građu otišao sam platiti u kancelariju. Tu je sjedio drijemajući iza stola „šef” Rudi Hirschler. Rudi sav oronuo i već boležljiv na dobravskom dijalektu započeo je sa došljakom razgovor. Predložio mu da sjedne pa ga upitao: ‘Kaj gospon Šafar, vi ste bili sem čul v nemškem zarobljeništvu? Kak so z vami postupali tam? I sami znate, kak grdo vezda postopaju oni z ljudmi. Je, vam je išče lahko, vi ste mladi! A kaj z nami bo? Ne zna se!’

Krajem mjeseca ožujka 1944. došao je Rudiju javiti „Tiszthelyetes”, šef mađarske žandarmerije u Dubravi, da si od sutra ako želi izlaziti na ulicu mora prišiti na grudi žutu židovsku zvijezdu. Roditelji (Jakob i Adela Hirschler) su mu bili Židovi, a Rudi (rođen 1887. godine) primio je kršćanstvo 26. prosinca 1905. godine. No, to nije bilo dovoljno da bi se spasio od nacističkog zla. U noći 31. ožujka/1. travnja 1944. godine



Rudi pl. Hirschler (1887 - 1944.)

Na ustupanju fotografije autori ljubazno zahvaljuju gospodi Nataši Srdić Jahn

Rudolf Hirschler se ubio svojom lovačkom puškom u svom domu (u današnjoj ordinaciji liječnika u Donjoj Dubravi). U oporuci je napisao: 'Umjesto poniženja radije biram metak, te vlastitom rukom oduzimam sebi život. Najjednostavniji pokop molim, te da me polože na vječni počinak uz moje voljeno dijete.'

8

Rudolf pl. Hirschler bio je prva žrtva rasnih zakona iz Donje Dubrave, nakon što je 19. ožujka 1944. godine Mađarsku, a time i Međimurje okupirala Njemačka. No nažalost, ovo je bio tek početak strahota koje je zadesilo ostale donjodubravске Židove.

Rezultati dosad provedenih istraživanja pokazuju da je 16 Židova iz Donje Dubrave tijekom Drugog svjetskog rata bilo uhićeno zbog svoje vjeroispovijesti. Svi su odvedeni u koncentracijske logore, od čega ih je 14 u njima ubijeno. Tek su se dvojica, Josip Fischer i Aleksandar Breuer, vratila svojim domovima.

1. FERDO (NANDOR) BRAUN

Nandor Braun rođen je 15. prosinca 1869.godine u Moškovcu. Godine 1895. spominje se kao „liječnik čete” Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Donjoj Dubravi. Godine 1899. diplomira medicinu te radi kao okružni liječnik za naselja Donji Mihaljevec, Sveta Marija, Donji Vidovec, Kotoriba i Donja Dubrava. Kroz svoj radni vijek stekao je veliko poštovanje među svojim sumještanima, ali i široj okolini. Ljudi ga se sjećaju po zlatnim naočalama, smirenoj naravi i požrtvovnom radu u kojem se rado odazivao na pozive svojih sumještana.

Dana 26. travnja 1944. godine uhićen je od strane mađarskih okupatora i njemačkog Gestapoa i deportiran u logor Auschwitz. Vlasti i mještani Donje Dubrave nisu šutjeli. Proveli su peticiju u kojoj su mještani tražili da se doktora Brauna oslobodi jer je potreban narodu. Vlast u Donjoj Dubravi dva je puta intervenirala, a u nastavku donosimo tekst jedne od intervencija:

OČITOVANJE LOKALNE VLASTI: Od Poglavarstva velike općine Donja Dubrava br: 1117/1944

Dolje potpisano općinsko poglavarstvo vjerodostojno potvrđuje da umirovljeni okružni liječnik doktor Nandor Braun 45 godina stanuje u velikoj općini Donja Dubrava gdje je bio jedini liječnik. Nadalje potvrđujemo da



Doktor Nandor Braun *1919. godine*

Na ustupanju fotografije autori ljubazno zahvaljuju gospođi Nataši Srdić Jahn

najbliži nam liječnik stanuje u Svetoj Mariji udaljenoj 8 kilometara, on radi kao liječnik u sklopu prisilne radne službe. Na osnovu postojeće situacije liječnik u sklopu prisilne radne službe liječi bolesnike iz velikih općina D. Mihaljevec, Sveta Marija, Donji Vidovec, Donja Dubrava i Kotoriba u kojima živi ukupno 19.000 ljudi. Broj stanovnika u Donjoj Dubravi je oko 4.000, većina ih govori hrvatski jezik, stoga liječnička skrb iziskuje poznavanje hrvatskog jezika koji navedeni dr. Braun izvrsno govori. Radi javnog interesa smatramo potrebitim njegov povratak s pravom stanovanja u općini. Potvrđujemo da dr. Braun u našoj općini prakticira medicinu kroz 45 godina, kroz sve to vrijeme posvjedočio je svoju lojalnost u pogledu politike, državne sigurnosti i vjernosti prema naciji.

Donja Dubrava, 12. svibnja 1944. godine

Na žalost, ove akcije nisu polučile rezultate. Doktor Braun ubijen je u logoru Auschwitz 21. svibnja 1944. godine. Za sobom nije ostavio obitelj (bio je neoženjen) ni potomke.

2. JENŮ JAKOB KAUFMANN

JenŮ (Jakob) Kaufmann rođen je 14. veljače 1887. godine u mađarskom gradu Nagykanizsa. Po zanimanju je bio trgovac, a u Donju Dubravu je došao kad se zaposlio kao činovnik tvrtke „Ujlaky Hirschler i sin“. Godine 1939. zajedno s Đurom Gruborom u Donjoj Dubravi osniva tvrtku „Borka“ (BOR-Grubor, KA-Kaufmann). Tvrtka se bavila trgovinom drvom i građevnim materijalom.

12

JenŮ Kaufmann bio je aktivan član svoje zajednice. Za župnu crkvu svete Margarete u Donjoj Dubravi darovao je slike. Posjedovao je veliku vlastitu knjižnicu za koju je naručivao izdanja svjetskih klasika književnosti, a knjige je davao sumještanima na posudbu da čitaju.

Nevjenčano je živio s Elizabetom Bolmanac. Uhićen je od strane mađarskih okupatora i njemačkog Gestapoa 26. travnja 1944. te deportiran u logor Auschwitz gdje je ubijen 21. svibnja 1944. godine.



*Iza skupine ljudi je „stara zgrada ispred Kaufmannove vile”
u kojoj je obitelj Kaufmann držala knjige (fotografirano 1919. godine)*
Na ustupanju fotografije autori ljubazno zahvaljuju gospođi Nataši Srdić Jahn



Jenő Kaufmann

Fotografija sa stranice Yad Vashem

3. JULIUS MAYER

Julius Mayer rođen je 1890. godine u Donjoj Dubravi ocu Mavru i majci Aniki, r. Mauthner (brat Olge Mayer).

Po zanimanju je bio trgovac. Iako je rođen u židovskoj obitelji, 6. studenog 1918. godine se krstio i prešao na katoličku vjeru. Bio je neoženjen.

Uhićen je od strane mađarskih okupatora i njemačkog Gestapoa 26. travnja 1944. i deportiran u logor Auschwitz gdje je ubijen 21. svibnja 1944. godine.

4. OLGA MAYER

Olga Mayer rođena je 1887. godine u Prelogu ocu Mavru i majci Aniki, r. Mauthner (sestra Juliusa Mayera).

Kod brata Juliusa izučila za pomoćnog trgovca.

Uhićena je od strane mađarskih okupatora i njemačkog Gestapoa 26. travnja 1944. i deportirana u logor Auschwitz gdje je ubijena 21. svibnja 1944. godine.

5. IMRE MAYER

Imre Mayer rođen je 24. siječnja 1895. godine u Donjoj Dubravi (polubrat Juliusa i Olge, suprug Juliane Mayer).

Po zanimanju je bio trgovac, a obnašao je i dužnost tajnika Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Donjoj Dubravi.

Ustaše su ga ubili 30. prosinca 1944. godine.

16

6. JULIANA MAYER

Juliana Mayer, r. Lowenstein, rođena je 7. listopada 1901. godine u Varaždinu (supruga Imre Mayera).

Ustaše su je ubili 30. prosinca 1944. godine.

7. VLADIMIR MAYER

Vladimir Mayer rođen je 16. veljače 1931. u Donjoj Dubravi (sin Imrea i Juliane Mayer).

Ustaše su ga ubili 30. prosinca 1944. godine.

8. BORIS MAYER

Boris Mayer rođen je 23. srpnja 1933. godine (sin Imrea i Juliane Mayer).

Ustaše su ga ubili 30. prosinca 1944. godine.

9. ANDOR ROZSAI

17

Andor Rozsai rođen je 1901. godine roditeljima Ljudevitu i Sidoniji, r. Fried (suprug Zore Rozsai).

Ubijen u logoru Jasenovac 1941. godine.

10. ZORA ROZSAI

Zora Rozsai, r. Hafner, rođena je 1911. godine (supruga Andora Rozsaia).

Ubijena u logoru Jasenovac 1941. godine.

11. MARKO ROSENBERG

Marko Rosenberg rođen je u gradu Odesa (tada dijelom Ruskog Carstva) po čemu je dobio nadimak Rus.

Po zanimanju je bio limar, a bio je član Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Donjoj Dubravi.

18

Uhićen je od strane mađarskih okupatora i njemačkoga Gestapoa 26. travnja 1944. godine i deportiran u logor Auschwitz.

O njegovom uhićenju svjedočila je (tada) devetogodišnja djevojčica Terezija Bogomolec, r. Duhović. Gospođa Terezija svjedoči sljedeće:

„Kod Rosenberga kao limarskog majstora dolazili su svakojaki ljudi kojima je krpao lonce, izrađivao tepsije, itd. Život Marka Rosenberga, koji je živio u vanbračnoj zajednici s Katom Grudić te s njom imao trojicu sinova, tekao je uobičajeno, obitelj nije oskudijevala. No, sprovod donjodubravskog Židova Samuela Fischera 1941. godine pokazat će se kobnim za Marka. Prilikom sprovoda Samuela Fischera bio je pozvan da pomogne staviti na kola lijes s tijelom Samuela Fischera. Tom prilikom su Marku osobe koje su bile zadužene za pogreb stavile židovsku kapicu. On je to nevoljko prihvatio, no bilo mu je rečeno da to mora nositi jer je to dio pogrebnog obreda. Taj događaj je netko od prisutnih na sprovodu vidio (očito da se javno

nije znalo da je Marko Židov) te je Marka prijavio da je židovske vjeroispovijesti. Prilikom uhićenja 26. travnja 1944. godine ostalih donjodubravskih Židova bio je uhićen i Marko Rosenberg. U dvorište Rosenbergovih došla su dva mađarska žandara i jedna osoba u civilu iz Čakovca te su mu kazali da mora ići s njima, no nisu mu rekli zašto. Marko im je rekao da mora napraviti još nekim osobama limarske radove koje im je obećao napraviti. Žandari su mu kazali da neka to sve ostavi, da će si sve pronaći kad se vrati kući. Supruzi Kati je rekao neka mu pospremi alat tamo gdje stoji. Nakon toga je žandar stavio jednu lisicu na svoju ruku a drugu na Markovu ruku kako ne bi pobjegao. Kad je to vidjela supruga Kata počela je plakati te se bacila na koljena. Bila je zabrinuta za Marka, ali je bila i zabrinuta kako će dalje prehranjivati obitelj. Žandari su joj kazali da neka radi što hoće; Marko je prijavljen i mora ići s nama. Žandari su ga odveli do dvorišta obitelji Josipa Fišera, u dvorište na kojem je 1941. godine Marko pomogao nositi lijes s tijelom Samuela Fišera. Tu je Marko vidio strašnu scenu: uhićenje cijele obitelji Fišer - Josipa, suprugu Blanku te djecu Edit i Suzanu. Marko se više nikada nije vratio kući.”

19

Ubijen je u logoru Auschwitz 21. svibnja 1944. godine. U Čakovcu živi njegova unuka Branka Gašparić.

12. ALEKSANDAR BREUER

Aleksandar Breuer rođen je 1902. godine.

Bio je privatni činovnik, a u povijesti Donje Dubrave zapamćen je kao jedan od osnivača Nogometnog kluba „Dubravčan” 1927. godine.

Uhićen je 26. travnja 1944. godine i deportiran u logor Auschwitz, no vratio se 1945. godine u Donju Dubravu.



Aleksandar Breuer (1902.–1986.)

Na ustupanju fotografije autori ljubazno zahvaljuju potomcima Aleksandra Breuera

OBITELJ FISCHER

13. JOSIP FISCHER

Josip Fischer rođen je 24. rujna 1901. godine u Oberwartu (suprug Blanke Fischer, otac Suzane i Edit).

22 Po zanimanju je bio porezni činovnik i vlasnik motornog mlina i pilane.

Uhićen je 26. travnja 1944. u Donjoj Dubravi i deportiran u logor Auschwitz-Birkenau, no vratio se 1945. godine u Donju Dubravu.

14. BLANKA FISCHER

Blanka Fischer, r. Hirschsohn, rođena je 22. siječnja 1905. godine u Prelogu (supruga Josipa Ficshera, majka Suzane i Edit).

Uhićena je 26. travnja 1944. u Donjoj Dubravi i deportirana u logor, a ubijena je 22. svibnja 1944. godine u logoru Birkenau.

15. SUZANA FISCHER

Suzana Fischer rođena je 7. rujna 1929. godine u Prelogu (kćer Blanke i Josipa Fischera, sestra Edit Fischer).

Uhićena je 26. travnja 1944. u Donjoj Dubravi i deportirana u logor, a ubijena je 22. svibnja 1944. godine u logoru Birkenau.

16. EDIT FISCHER

Edit Fischer rođena je 15. lipnja 1926. godine u Prelogu (kćer Blanke i Josipa Fischera, sestra Suzane Fischer).

Uhićena je 26. travnja 1944. u Donjoj Dubravi i deportirana u logor, a ubijena je 11. ili 13. rujna 1944. godine u logoru Gelsenkirchen prilikom bombardiranja. Datum smrti nije moguće točno utvrditi s obzirom na to literatura govori da je logor bio bombardiran 11. rujna, a svjedokinja smrti Edit Fischer je na sudu svjedočila da se bombardiranje dogodilo 13. rujna.

Od četvero članova obitelji Fischer, kući se vratio jedino otac Josip. O svom je uhićenju, boravku u logoru i sudbini njegove obitelji 1973. godine dao intervju novinama koji donosimo u cijelosti:



Obitelj Fischer i Hirschson (slikano oko 1938. godine).

Gornji red slijeva: Josip Fischer, Blanka Fischer, Antonija Hirschson, Nikola Hirschson.

Donji red slijeva: Edit Fischer, Serafina Hirschson, Alice Hirschson i Suzana Fischer.

Na ustupanju fotografije autori ljubazno zahvaljuju obitelji Singer

„Tek što se bio vratio s jednogodišnjeg boravka u logoru u Velikoj Kaniži (Mađarska) Fišer je s obitelji pakovao kovčege i čekao povoljan trenutak da se prebaci u partizane. Jedan od najboljih mojih prijatelja, tako se bar uvijek predstavljao pokazao je prstom agentima na mene. Zapravo, bili smo spremni da organiziranom akcijom krenemo iz Donje Dubrave gdje sam stanovao s roditeljima u oslobađanje zatvorenika kod Koprivnice.

Josip se vratio u Donju Dubravu i čekao vezu za Kalnik. Jednog maglovitog travanjskog jutra sat je pokazivao pola pet, netko je zakucao na prozor Fišerovih. Josip nestrpljiv u očekivanju veze prvi je skočio sa kreveta, ali umjesto partizanske veze pred prozorom su bila dva gestapovca i mađarski agent.

„Izlazi! Van!”, čula se dreka.

Jedan po jedan Fišerovi su izašli na dvorište. Nisu bili jedini. Svi Jevreji i svi oni koji nisu bili simpatični Gestapou bili su na ulicama Donje Dubrave. Skidali su ih do gola ne mareći za hladno jutro. Tražili su zlato. Očekivali su bogatstva – reče nam Fischer. I našli su ga. Fišerovim kćerkama skinuli skromne prstenčice, supruzi naušnice. To je bilo sve. Strpali su ih u kamione i otpremili u Čakovec u bazu. Prvu stanicu u pravcu tvornice smrti. Jauk i zapomaganje iz današnje Druge osnovne škole čulo se dva dana. Onda je naređen pokret, opet Velika Kaniža. Tu

su ih kao stoku tovarili u stočne vagone i do tri stotine u jedan vagon. Bili su to trenuci kad se umiralo nasilno. Gazili su ljudi jedan po drugom, hvatali zrak, djelić slobodnog prostora. Stisnuli smo zube. Očekivali da će ipak doći bolje. S velikom mukom zadržao sam se s obitelji.

Oswiecim!

26

Tvornica smrti, kako su je nazivali kroničari. Tu je po prvi puta Fišer vidio zloglasnog i danas još neuhvaćenog Josipa Mengelea. Bahato i ponosno prišao je svakom vagonu. Jedan po jedan morali su izlaziti. Ljudi, žene, djeca. S podignutim desnim palcem dirigirao je tko će kuda. Palac je bio okrenut lijevo za Josipovu suprugu Blanku i mlađu kćer petnaestogodišnju Suzanu. Bio je to pravac u smrt. Josip i starija kćerka tada osamnaestogodišnja Edita otišli su na desnu stranu. Bili su sposobni za rad.

Ipak nismo ostali zajedno. Mene su odveli u Brzezinku (Birkenau), a kćerku u jedan drugi logor. Kasnije, saznao sam poginula je pri jednom napadu na logor. U očima Josipa Fišera zaiskrile su se suze. Nije ni čudo. Prisjetili smo ga najdražih i izgubljenih. Sa svojim osamdesetak kilograma i 170 centimetara visine bio je uvršten u brigadu koja je radila na izgradnji tvornica. Rukama se nosilo željezo, cigle, beton. Po cijeli dan. Uvečer trava, voda i ponekad kruh od pljeva. Držao sam se i

sam sebe uvjeravao da treba ustrajati. Kad bi netko malaksao Nijemci nisu štedjeli metaka. Često sam i sam sebe vidio pred puščanom cijevi. Mnogi su tako prošli.

Dvije žičane ograde oko logora a uz to još i prikopčane na strujni krug stražarnice sa do zubiju naoružanim teroristima, sve nas je to iz dana u dan ubijalo, sve dok...

„Kad vas postroje, a ti bježi. Sakri se!”, tako je jedan od engleskih zatočenika govorio Fišeru. Bio je to znak da se bliži kraj njemačke vladavine. Kraj velikog Reicha! Samo 120 kilometara su bile udaljene sovjetske jedinice od Oswiecima. Nijemci su se povlačili glavom bez obzira. No nisu zaboravili na logoraše.

„Zbor!”

Srce u Fišerovim grudima zadrhtalo je. Da li je to kraj? Vremena za razmišljanje nije bilo. Netko ga je uhvatio za ruku. Iz obližnje šume čuli su se rafali. Jedan, drugi. Stotinu njih. Onda je sve utihnulo. Snijeg je po poljskim poljima tog siječnja 1945. godine imao crvenu boju. Od krvi. Josip Fišer i Miško Berger, Mađar koji je s njim gledao kako odvođe 12.000 logoraša u obližnje šume i čuo posljednju životnu glazbu za njih – pjev rafala pomiješan s fijukom sjeverca, sada su zajedno koračali nakon dana provedenih u kokošinjcju njihovoj kući

spasa. Teško izmučenog koraka, dva su tijela našla topli kutak u podrumu jedne napuštene kuće. Fišer se ne sjeća tog sela. Ne sjeća se ni koliko su tu dana u polusvijesti bez hrane i vode proveli.

Probudio ih je zov na nepoznatom jeziku. Bili su to sovjetski vojnici...

„Gdje su njemački protuavionski topovi?”

28

Josip je odgovorio. Nakon nekoliko dana pustili su ih, snabdjeli potrebnim papirima i njih dvojica krenuli su u pravcu Budimpešte. Dva mjeseca su putovali. Pješke. Budimpešta ih je dočekala u proljetnom cvatu. Iz Budimpešte pravac – Subotica. Odavde - Donja Dubrava.

Sam bez igdje ičega, težak 47 kilograma našao sam se na napuštenom i opljačkanom roditeljskom pragu. Srce se stisnulo. Trebalo se prihvatiti posla. Mijo Belovarec, Vinko Međimurec i još petnaestorica drugova. Bila je to prva dobrovoljna milicija. Hvatali smo Nijemce koji su bezglavo jurili Dravom i predavali ih OZN-i u Kotoribu.

Prošao je Josip kraj plinskih komora, ubijanja, medicinskih eksperimenata, izgladnjivanja. Sve to tužna je prošlost jedne generacije. Ostale su uspomene u sjeti 72. godišnjeg penzionera iz Preloga. Nešto malo dokumenata, odijelo robijaša iz Oswiecima spremljeno u Muzeju Međimurja i broj 186728! Na lijevoj podlaktici. Bilo je to vrijeme kad su ljudi bili brojevi.



Logoraška odjeća Josipa Fišera
u Auschwitzu

Logoraško odijelo Josipa Fišera koje se čuva u Muzeju Međimurja Čakovec pod inventarnom oznakom MMČ 13164 (1-3), a sastoji se od hlača, košulje i kape.

Na ustupanju fotografije autori ljubazno zahvaljuju Muzeju Međimurja Čakovec.



REPUBLIKA HRVATSKA

Međimurska županija

Općina Donja Dubrava

Općinski načelnik



KLASA: 564-01/22-01/02

URBROJ:2109-5-22-02

Donja Dubrava, 28. studenog 2022

ŽIDOVSKA OPĆINA ČAKOVEC

Na osobnost predsjednika Andreja Pala, dr.med.radiolog

30

Poštovani gospodine predsjedniče,

s osobitom pozornošću i pijetetom razmotrili smo Vašu inicijativu za postavljanjem Kamena spoticanja kao sjećanje na Židove koji su odvedeni iz Donje Dubrave i bili ubijeni tijekom drugog svjetskog rata.

Općina Donja Dubrava poštuje židovske obitelji jer su one obilježile povijesne vrijednosti naše Donje Dubrave. S tim u vezi unazad niz godina Općina brine i obnavlja njihove grobnice i mjesta gdje su pokopani.

Vašu inicijativu za postavljanjem Kamena spoticanja sa identifikacijskim podacima na određene kućne adrese, kao sjećanje na Židove koji su odvedeni iz Donje Dubrave, na žalost ne možemo prihvatiti jer bi to bilo privilegiranje jedne grupacije žrtava u odnosu na druge.

Naime, Općina Donja Dubrava je za sve stradalnike u ratovima (prvi i drugi svjetski rat te Domovinski rat) napravila i postavila spomen ploče na središnjem mjestu na mjesnom groblju.

Ukoliko je Židovska općina Čakovec zainteresirana možemo po istom principu, na mjesnom groblju, na lokaciji koju odredite Vi, za židovske stradalnike napraviti spomen ploču, sa podacima osoba koje ste naznačili u vašem dopisu.

S poštovanjem,



NAČELNIK

Marijan Varga, dipl. krim.

**Tragedija židovskog naroda
Donje Dubrave**

Nakladnik

Židovska općina Čakovec
Travnik 26 | 40000 Čakovec

Autori

Slaven Ujlaki
Janja Kovač

Urednici

Aleksandra Ličanin
Andrej Pal

Oblikovanje

Dvije lije d.o.o.
Ivana Mažuranića 2 | 40000 Čakovec

Tisak

Stefl d.o.o.
A. G. Matoša 16 | 40000 Čakovec

Naklada

120 primjeraka

ISBN 978-953-49660-1-3

Čakovec, 2023.



*Davidova zvijezda u staklu s mađarskom trobojnicom u sredini.
Ista se nalazi na Zalanovoj zgradi, Domu kulture u Donjoj Dubravi.
(autor slike gospodin Mladen Hunjadi)*

Nakladnik



Židovska općina Čakovec